

Полевікова О.Б. Конспект уроку з української мови (3 клас) з теми «Правило вживання апострофа після префіксів перед я, ю, є,ї» / О.Б. Полевікова // 33 уроки-гри „Поле чудес”. 1 – 4 клас: навч.-метод. посібник [для вчителів] / Полевікова О.Б., Архипова І.А., Бондар Т.М., Бурак М.О. та ін. / Упорядник *О.Б.Полевікова*. - Х.: Вид. група „Основа”, 2007. – С.139-143. – (Б-ка журн. „Початковенавчання і виховання”; Вип. 5 (41).

Українська мова. 3 клас. Полевікова О.Б.

Тема. Правило вживання апострофа після префіксів перед я, ю, є,ї

Мета. Закріпити знання учнів про правила вживання апострофа, правопис та вимову слів з апострофом; ознайомити з правилом, яке ще не вивчалось у початковій школі.

Формувати вміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, визначати головне, робити висновки.

Виховувати товариські взаємини.

Обладнання. Вашуленко М.С., Мельничайко О.І. Рідна мова: Підруч. для 3 кл. – К.: Освіта, 2003 – Ч.І. – 126 с.

Картки із завданнями для учнів. Таблиці слів для турів гри.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент. Повідомлення теми і мети уроку. Сьогодні ми всі – учасники гри “ПОЛЕ ЧУДЕС”. Її мета – продовжити вивчати правопис слів з апострофом.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА.

I ВІДБІРКОВИЙ ТУР

Актуалізація знань учнів. Повторення правила написання апострофа.

Опрацювання нового матеріалу. Спостереження за вимовою та написанням слів у зіставленні.

Робота з підручником. Виконання вправи 270, с.109.

- Правильно прочитайте пари слів. Зробіть самостійно висновок про правопис слів з апострофом після префіксів.

Робота з правилом на с.109. Читання правила хором, рядами, індивідуально.

Каліграфічна хвилинка

1 рядок. Записати йотовані.

2-3 рядок. Прочитати вірш. Записати слова з апострофом. Виділити префікси:

Апостроф дружить з є, ю, я:

Подвір'я, в'ється, в'юн, сім'я.

А ще апостроф дружить з ї:

Під'їхав, з'їсти, солов'ї.

Апостроф пишуть після них –

П'яти відомих букв „зубних”,

Це б, п, в, м, ф та р.

І ми їх вивчили тепер!

А після префіксів зустріти

Апостроф також можна, діти;

Лиш перед я, і, ю та є:

Об'ява, з'їв, з'юрбивсь, об'єм.

Зразок виконаного завдання:

Яя Юю Єє Її Подвір'я, в'ється, в'юн, сім'я, під'їхав, з'їсти, солов'ї, п'яти, об'ява, з'їв, з'юрбивсь, об'єм.

Утворення нових слів за допомогою префіксів. Засвоєння правила.

Виконання вправи 271, с. 109.

У наступному турі беруть участь ті гравці, які закінчили виконувати вправу 271, склавши і записавши з трьома словами речення.

У завданнях – слова з апострофом після префіксів. Для апострофа відведено окрему клітинку.

ЗАВДАННЯ І ТУРУ

Цим словом називають військовослужбовця (як правило, офіцера), що перебуває при командирі для виконання службових доручень.

А	Д	'	Ю	Т	А	Н	Т
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Завдання:

Скласти з цим словом питальне і спонукальне речення.

Оцінювання гравців, які не вийшли у фінал.

II ВІДБІРКОВИЙ ТУР

Робота в парах.

1. Продовжіть прислів'я. Вставте правильні за змістом слова. У вставлених словах поясніть вживання апострофа.

Літо збирає, а зима ...(з'їдає). Поки зайця вб'ють, то вола ...(з'їдять). Опеньки ...(з'явилися) — літо скінчилось. Що маєш зробити завтра, зроби сьогодні, що маєш з'їсти сьогодні, ...(з'їж) завтра. Лихо наше – ячна каша:...(з'їв) би і такої, та нема ніякої. Осінь збирає, а весна ...(з'їдає).

2. Утворіть слова з апострофом після префіксів, запишіть:

Антонім дієслова *з'єднати* (роз'єднати), антонім дієслова *виїхати* (в'їхати), антонім іменника *виїзд* (в'їзд), антонім дієслова *роз'єднати* (з'єднати), дієслово, що утворене за допомогою префікса від дієслова *їсти* (з'їсти), іменник, що означає зібрання представників певних організацій (з'їзд), дієслово, утвореного від дієслова *їсти* за допомогою префікса *роз-* (роз'їсти).

3. Прочитайте текст. Підкресліть слова з апострофом після префіксів.

Префікси виділіть:

На подвір'ї школи

Діти гралися на подвір'ї школи. До них на велосипеді під'їхав Петрик. Він вчиться в п'ятому класі. Петрик кинув дівчаткам м'яч. Почали разом розважатися. До школи в'їхав автобус. Це учні дев'ятого класу повернулися з екскурсії.

У другому турі беруть участь ті гравці, що першими, охайно і правильно виконали роботу в парах.

ЗАВДАННЯ II ТУРУ

Це дієслово відповідає на питання *що робити?* і вживається у таких значеннях: 1. Приходити, прибувати кудись. 2. Появлятися; показуватися десь. 3. Ставати наявним десь. 4. Зароджуватися, утворюватися.

З	'	Я	В	Л	Я	Т	И	С	Я
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Складання і запис речень з цим словом.

Оцінювання гравців, які не вийшли у фінал.

ФІЗХВИЛИНКА

ІІІ ВІДБІРКОВИЙ ТУР

1. Вибірковий диктант. Виписати слова з префіксами. Пояснити їх правопис:

В'язати, в'їхати, об'єднання, в'є, роз'єднати, п'ятак, під'їзд, з'ясувати, в'язень, з'явився, об'їдати, роз'їхатись.

2. Розподільний диктант. Записати слова з апострофом у дві колонки:

- 1) апостроф у корені слова;
- 2) апостроф після префікса.

Префікси виділити.

Пам'ятний день

Сьогодні неділя. Малий Мар'яно з матір'ю поїдуть до діда Дем'яна в сусіднє село Валер'янівку. Це для нього свято. Вони будуть їхати в'юнкою польовою стежкою на велосипеді, об'їжджаючи широкі лани буряків, пшениці, соняшника, кукурудзи.

Потім вони об'їдуть підгір'я з невеликим підйомом і спустяться прямо до дідового подвір'я. Мар'яно уявляє, як вони підійдуть до широких дерев'яних воріт.

А тоді викотиться м'ячиком по трав'янистому м'якому подвір'ю маленький Рябо. А в нього хвостик десь назбирав по бур'янах досить реп'яхів. Буде Мар'янку робота.

Аж ось на танку з'явиться дід Дем'ян у солом'яному брилі з лагідною усмішкою під вусами.

А потім дід Дем'ян поведе Мар'янка на пасіку в сад. Там рясно вродили яблуні, груші. Повітря напоєне духмяним запахом меду.

ЗАВДАННЯ ІІІ ТУРУ

Це слово відповідає на питання *що робити?* і вживається у таких значеннях: 1. обливати, заливати кругом по поверхні (про кров, піт). 2. Ранити, бити або розбивати до крові.

О	Б	'	Ю	Ш	У	В	А	Т	И
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Складання і запис речень з цим словом.

Оцінювання гравців, які не вийшли у фінал.

ГРА З ГЛЯДАЧАМИ

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ГЛЯДАЧІВ:

Цей прикметник уживається в таких значеннях: 1. Який ходить в упряжі, носить ярмо. 2. Який перебуває в неволі.

П	І	Д	'	Я	Р	Е	М	Н	И	Й
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Запис і аналіз речення:

Вже в потухлих очах під'яремних людей загорається гордий вогонь волі.

ФІНАЛ

Це дієслово відповідає на питання *що зробити?* і означає „скупчитися в одному місці, зібратися юрбою”.

З	'	Ю	Р	М	И	Т	И	С	Я
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

СУПЕРГРА

Цей іменник – синонім до слів *оголошення, повідомлення*.

О	Б	'	Я	В	А
----------	----------	----------	----------	----------	----------

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Нагородження переможців. Підведення підсумків роботи.

Домашнє завдання. Вправи 272, 273 (на вибір), с. 110.